

Jus Canonicum Practice Explicatum, Seu Decisiones Casuum

Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos, & ad consuetum
Referendi modum accommodatæ. Opus Novum

Complectens alteram Decretalium medietatem, videlicet nonaginta duos
Titulos, à Titulo XX. libri III. de Feudis usque ad finem

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1734

Decisio CLVIII. De Colonello ob non acceptatum, vel oblatum duellum
exauthorato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62204)

ret morale periculum & per se mor-
tis vel lethalis vulneris, ferè sicut in
torneamentis, prout hodie insti-
tuuntur & pro non prohibitis habentur,
& fortè in titui solet non ex
multum dissimili causa, v. g. ad ex-
ercitationem corporis magis agili-
tandi, ad obtinendam peritiam tra-
standi arma ac se defendendi, & ad
honestam renuntiationem spectato-
ribus faciendam. Unde non antiqui,
sed moderni moris torneamentis
comparari aliquo modo possunt hi
iudi. Quòd autem in c. 2. cit. dicatur
corpus extincti, qui torneamen-

tum accessit & alia causa honesta, ut
hac occasione reciperet creditum,
dispensatione tradi posse sepultura
Ecclesiastica, id non est intelligen-
dum de *dispensatione speciali*, quasi
ea opus fuisset etiam tunc, quando
torneamenta adhuc erant periculosa,
proin multò minus nunc erit illà
opus, dum non amplius sunt peri-
culosa per se, sed de illa *dispensatione*
generali, qua conceditur omnibus
Christianorum, non notoriè de-
cedentium in peccato mortali, cor-
poribus sepultura Ecclesiastica.

TITULUS XIV.

De Clericis pugnantibus in Duello,

DECISIO CLVIII.

De Colonello ob non acceptatum vel oblatum Du-
ellum exauthorato.

SPECIES FACTI.

Novi virum perquam honestum,
quem Ulricum nomino, ex
plebe quidem oriundum, virtute tamen
& peritia bellica ex gregorio mi-
lite colonellum vel Centurionem
(*ein Hauptmann*) effectum, ad quod
nobile officium gloriosè eluctatus è
nobilissima quadam Germaniæ fami-

lia uxorem duxit. Fortè contigit, ne-
scio qua de causa, ut Ulricum alius
quidam primæ Nobilitatis, officio ta-
men non multum eminente supra
conditionem Ulrici fulgens hunc a-
rundinæ (*mit dem Spanischen Rohr*)
ignominiose percuteret. Nobilitatem
congenitam Invaloris reveritus
nulla

nulla usus est defensione Ulricus, & hinc omne in illum provénit malum; res enim vulgata est in exercitum, officiales reliqui contra Ulricum protestati negârunt cum eo stare milites velle, eumque velut imbellem Castris exesse jusserunt. Princeps ille Imperii, in cujus cohorte centuriorem agebat, ab Ulrico imploratus reposuit, se non remove ipsum ab officio, cogere tamen Officiales & milites aliorum Principum & statuum (erat enim exercitus ex Imperii statibus conflatus, custodiens Rhenum) se non posse, ut tollerent, & cum ipso stent in armis: ipse sibi prospiciat. Ita desertus Ulricus confugit ad supremum Exercitus Principem, qui commiseratione tactus optimum è re fore judicavit, si ab hoc ad alium Exercitum

Cæsaris in Ungaria militantem amandaretur; quod & factum, sed nullo Ulrici commodo; fama enim hujus illuc pravolaverat, vel mox secuta est, ut ad eum ibi fatum expertus sit Ulricus, ac tandem qua consilium, quod amici ei dederant, ut nempe uteretur unico, quod sibi in his angustiis supererat, cum nec ad Cæsarem patuerit recursus, remediò ad conservandum officium & pristinum statum necessariò, nimirum petitione satisfactionis ab injurioso percussore, quæ in alio non posse putant consistere, quam in provocatione ad duellum, sequi noluit, tandem deserere militiam, & cum sua Illustri conjuge ruri officio & ferè alimentis destitutus vivere coactus est. Unde moveri potest difficilis & discussione planè digna

QUÆSTIO.

*An Ulricus in his circumstantiis non potuisset licite
Duellum non modò acceptare, sed etiam
offerre?*

Non potuisse forsàn plerique asserent, nec facilè reperiendum tam laxæ conscientiæ putant, qui Ulricum excuset à peccato, si vel acceptasset tantum, nedum obtulisset Duellum, licèt fateantur, ei in continenti licitam fuisse sui honoris defensionem, etiam per reciprocam percussorem similem, &

si alter & primus invalor non destitisset, sed stricto pugione Ulricum tentasset aggredi, etiam per vulnus lethale, servato tamen moderamine inculpatæ tutelæ. Niruntur autem his rationibus negandi Ulrico licentiam. 1. Auctoritate Alexandri VII. qui anno 1665. tanquam scandalosam, & perniciosam damnavit hanc pro-

propositionem: vir equestris ad duellandum provocatus potest illud acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrat: ergo nec Ulricus potuisset ad hanc notam declinandam & inde eventientia incommoda acceptare duellum, multò minùs primùm post illatam injuriam & longius interval- lum temporis offerre duellum, & provocare injuriantem; nam 2. Innocentius XI. proscriptit hanc propositionem: *fas est viro honorato occidere invasorem, qui nititur calumniam inferre. Idem quoque dicendum, si quis impingat alapam, vel fusti percutiat, & post impactam alapam, vel ictum fustis, latim fugiat: sed, licet post ictum fustis vel arundinis non fugerit aggressor Ulrici, tamen tota injuria jam erat illata, & postquam ab invicem recesserunt, quod hic loco fugæ considerari potest. Alia jam non erat periculum evadendi ab eodem: ergo. Si- quidem 3. ut licita sit defensio occisi- va (qualis etiam est duellum, cum ad suscipiens intendat alterum occi- dere) requiritur moderamen incul- patae tutelæ; quod non observatur, nisi præter justam causam, & modum se defendendi, vi cujus occidi non debet aggressor, si ejus injuria vel aggressio averti alio modo mitiori possit, etiam tempus observetur, nempe ut fiat defensio in continente, dum durat invasio, & non primùm ex in- tervallo, ubi aggressor jam aufugit, vel jam destitit &c. quia defensio est propulsio injuriæ inferendæ, non jam illatæ; si enim jam illata & completa*

(R. P. Pichler Decif. Tom. 2.)

est, ultio potius & vindicta foret pro- vocare vel aggredi eum, qui injuri- am fecit. Nec juvat dicere, in hoc casu non solum agi de honore laeso reparando vel conservando, sed etiam de officio retinendo & inde proveni- entibus alimentis, & rebus fortunæ ad conservandum statum, & Illustrem conjugem alendam cum liberis, quia 4. Duellum, præsertim, offerre, est Ju- re Naturali ac Divino prohibitum, adeoque intrinsecè malum, & nec ad conservanda bona fortunæ licitum, quæ jura nulli privato permit- tunt potestatem se vel alium in mani- festum mortis periculum conjicere, vel vitam adimere, Deum servò, & Rempubicam membrò privare, præsertim cum 5. bona fortunæ & officii- um militare sint bona ordinis longè inferioris, adeoque non digna, ut bo- num altioris ordinis, nempe propria vel aliena vita, in periculum imò ma- nifestam in perniciem conjiciatur te- mere. 6. Quia alio remedio se juvare potuisset Ulricus, ad Supremum nempe Principem seu ad Cæsarem, re- currendo. 7. Si ex hac causa conser- vandi bona fortunæ vel officia semel permittitur ut licitum acceptare, & offerre duellum, periculum est, ne ex aliis causis etiam offerantur & acce- ptantur duella, ac ne qui facillè sibi fin- gant adesse periculum amittendi etiam bona fortunæ &c. & sic lata a- perietur via duellorum, quæ tamen omnes boni semper detestati sunt vel- lut abominabilia, & ipsum Tridenti- num, sess. 25, c. 19. de ref. ait detestabi-

* M

lem

lem duellorum usum, fabricante diabolo
introductum esse, ut cruenta corporum
morte animarum etiam perniciē lucretur.

Ita detonant gravissimi Theologi
& Canonistæ, quos veneror: cum bo-
na tamen eorum venia benigniorem
ingredi viam placet, & cum Lessio de
J. & J. l. 2. c. 9. n. 49. Layman, l. 3. tr. 3.
p. 3. c. 3 n. 3. Wiestner b. t. n. 5. & Reif-
fenstueleod. n. 31. qui haud obscure
favent, pluresque allégant, specialiter
cum P. Seybold in *Dicæomachia* p. 2.
sect. 4. §. 1. n. 14. seqq. & qui me nuper
secutus est, P. Adamo Huth ad b. t. q. 2.
resp. 3. imò cum omnibus, quotquot
duellum permittunt ob necessariam
defensionem rerum temporalium
magni momenti, qui sunt plurimi,
cum his, inquam, sentio, probabilius
esse, quòd Ulicus noster non solum
potuisset acceptare duellum provo-
catus, sed etiam post longius à facta
percussione temporis intervallum et-
iam offerre, & provocare ad duellum
ignominiosè percutientem, modò
tam peritus arma tractandi fuerit, ut
spem probabilem victoriæ potuisset
habere. Fundamentum sic opinan-
di 1. est negativum, quia pro his cir-
cumstantiis nullo Jure, nec ab ullo
Pontifice prohibitum esse duellum fa-
ctis probatur, ut patebit ex respon-
sionibus ad argumenta contraria. 2.
est positivum, à pari desumptum,
cum juxta plerosque licitum sit de-
fendere res fortunæ magni momen-
ti, præsertim necessarias ad se ac suos:
alendos, & ad vitam bene ducendam,
easq; jam ablatas recuperare per oc-

cisionem alterius, si alio modo defen-
di, vel recuperari non possit, & hinc
ista bona dicuntur alter sanguis, ac
vita hominis; proin sicut vitam &
membra tueri licet defensione occi-
siva, ita & bona fortunæ adeò neces-
saria: qua de causa cõmuniter etiam
dicitur justum esse bellum tam de-
fensivum quàm offensivum, in quo
sæpe multa hominum millia occiduntur,
ad dicta bona vel conservanda vel
recuperanda: cur ergo non liceat sic
defendere. vel recuperare bona for-
tunæ cum officio honorato ac pro-
ficuo. adeò necessaria ad sustentationem
& vitam honestè ducendam,
cùm hujusmodi defensio vel reparatio
sit necessaria, & absque duello vel
acceptato, vel etiam oblato, ut ponitur,
fieri nequeat? Probè enim no-
tandum est, quòd ille Nobilis igno-
miniose percutiens Ulicum non modo
fuerit & NB, adhuc sit aggressor
injustus famæ ac honoris, sed etiam
bonorum fortunæ ad se, Multrem
conjugem, liberos, & familiam com-
petenter alendam maximè necessa-
riorum. 3. Ille non peccat, qui agit
& eligit prudenter, implicat enim
peccatum prudenter fieri: sed Ulicus
noster prudenter egisset eligendo in
his circumstantiis duellum, vel offe-
rendo: ergo non peccasset eligendo, et
etiam offerendo duellum. *Min. prob.*
Qui eligit minus malum præ majori,
cum utrumque nequeat evitare, pru-
denter agit & eligit: sed hoc fecisset
Ulicus offerendo duellum ad recu-
perandum non modo honorem, sed
etiam

etiam officium & alimenta, quia periculum dubium suae vitae prætulisset certæ jacturæ officii ac inde dependentium bonorum fortunæ sibi adeo necessariorum ad suam & suorum vitam honestè ducendam.

Ad rationes pro negativa & contraria sententia propositas commoda potest dari responsio. Ad 1. *Neg. Conf.* quia in nostra hypothese non agitur præcisè de vitanda timiditatis nota, sed simul de jactura officii ac inde sustentationis necessariæ. Ad 2. *Neg. Min.* per recessum ab invicem non hoc ipso desit & plenè jam illata fuit injuria, sed habuit tractum successivum, & tãdiu censi potuit, & revera fuit aggressio tam in honore quàm in bonis fortunæ, atque permansit, donec officium cum honore & bonis ex officio provenientibus fuerit recuperatum, quod alio modo recuperari non potuit, nisi per duellum: ergo hoc debuit esse licitum. Ad 3. utique fuisset observatum tempus, ad observationem moderaminis inculpatae tutelæ requisitum, atque factis in continenti fuisset facta defensio per oblatum duellum, quia aggressio semper adhuc durabat, & nondum erat finita; sicut si furem, qui adhuc retinet res mihi sublatas, ex post deprehendam, & res meas alio modo recuperare non valeam, nisi eum occidendo, vel duellando, id mihi licitum est, quia fur manet adhuc injustus aggressor injustè mihi negans restitutionem rerum mihi ablatarum: nam & Ultricum ignominosè percu-

riens injustè ipsi consecutivè & moraliter abstulit officium, ac bona inde provenientia, nec reddidit, imò nec forsitan restituere potuit, nisi provocatus ab Ultrico ad duellum. Ad 4. Duellum non esse intrinsecè malum, & in illis circumstantiis, ubi justa accipiendi vel offerendi duelli causa est, omnes fateri debent, qui ferè communi ore omnes docent ob bonum Reipublicæ, ob defensionem vitæ, honoris Divini aut Religionis &c. item juxta eos, qui frequenti calculo defendunt, ob conservationem & recuperationem bonorum fortunæ magni momenti, uti contingit in nostro casu, licitum esse duellum. Ad 5. Licet bona fortunæ sint ordinis inferioris, quàm vita propria aut aliena, tamen ad ea conservanda vel recuperanda, si sint magni momenti vel ad sustentationem necessaria, & simul alius modus conservandi vel recuperandi suppetit, ea tueri licitum esse ostendimus in nostro fundamento secundo, etiam per occasionem alterius injusti invaloris, imò etiam per oblatum duellum, si probabilis appareat spes victoriæ; hoc enim casu præfertur dubium periculum certæ jacturæ prudenter; aggressoris autem & invaloris periculum non est curandum, quia ipse ex malitia sua in illud se conjecit, & quamdiu non restituit ablata, conjicere se pergit. Ad 6. si auxilium apud Cæsarem invenire potuisset, utique duellum engere non potuisset licitè ac prudenter. Verum omnis ad illum recursus

M 2

fuit

fuit præcisus. Et fortè, licèt rem ad Cæsarem deferri contigisset, valde tamen dubium fuisset, an suo officio fuisset restitutus Ulricus, vel quia efficaciter ad evitanda alia incommoda fortè non potuisset Cæsar imperare restitutionem, vel si imperata etiam fuisset, ab aliis nequiter positis obstaculis impedita fuisset. Hic adverto summos Principes teneri in conscientia, si possint, & non impediantur metu graviorum incommodorum, invenire & statuere opportuna media, quibus detestabilis duellorum usus, & prout in hoc casu contigit, necessitas duellandi tollatur. Ad 7. Non debet relinqui veritas, & sana doctrina sileri, si malè sani & malè feriat homines ex malitia sua scandalum indè sumant, eaque aburantur extendendo ad alias circumstantias, pro quibus non datur talis doctrina, & ad quas non extenditur à suis Patronis: per accidens id contingit, non per se & ex doctrina sana. Tridentinum loquitur de duellis illicitis, quæ per justam causam non

honestantur. Dices adhuc 1. Nostra sententia præbet occasionem enormium abuluum. 2. In casu, in quo incertum est, annon officium & bona fortunæ alio modo conservari vel recuperari possint, non est licita defensio occisiva, ut docuimus ipsi in Decif. CXLVI. ad finem; Sed adhuc incertum fuit, quòd Ulrico alius non suppetiisset modus recuperandi officium & bona fortunæ; ergo. Ad 1. N. assertum. Propter abulum & malitiam hominum, bona & verè probabili doctrina malè utentium, & ultra terminos atque circumstantias, ad quas restringitur, eam extendentium, non debet relinqui veritas, etiam probabilis tantùm, ut plurimis instantiis probari posset: per accidens enim est, si quidam malè feriat talem doctrinam in suam vel Reipublicæ perniciem malitiosi trahant. Ad 2. *Neg. Min.* Supponimus enim ex factò, nullum alium modum & remedium suppetiisse Ulrico, saltem moraliter, & practiccè.

